

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

О.В. Поркуян

«_____» 2017 р.

ПРОГРАМА

додаткового фахового вступного випробування
для прийому на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра

спеціальності 054 – «СОЦІОЛОГІЯ»

за освітньою програмою «СОЦІОЛОГІЯ»

на основі здобутого раніше освітнього ступеня бакалавра

або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста

за іншою (не спорідненою) спеціальністю

Програма складена на підставі робочого навчального плану спеціальності 054 «Соціологія».

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: проф. Бохонкова Ю. О.

проф. Нагорний Б. Г.

проф. Зоська Я. В.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма додаткового фахового вступного випробування складена для прийому на навчання для здобуття освітнього ступеня магістра спеціальності 054 «Соціологія» за освітньою програмою «Соціологія» на основі здобутого раніше освітнього ступеня бакалавра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста за іншою (не спорідненою) спеціальністю.

Програму додаткового фахового вступного випробування зі спеціальності 054 «Соціологія» (за новим переліком галузей знань і спеціальностей) розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, згідно таблиці відповідностей Переліку напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах (Перелік 1), Переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра (Перелік 2), та Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266.

До участі у вступному випробуванні допускаються особи, які завершили навчання та здобули ступінь бакалавра.

Успішне проходження додаткового фахового вступного випробування є підставою для допуску вступника до фахового вступного випробування та вступного іспиту з іноземної мови.

В ході фахового випробування абітурієнти мають відповісти на тестові завдання, які представляють теоретичну складову дисциплін, покладених в основу розробки програми додаткового вступного фахового випробування.

Мета даного випробування – оцінка теоретичної підготовки вступників з фахових дисциплін; виявлення рівня їх аналітичних здібностей, вміння узагальнювати теоретичну інформацію; оцінювання спроможності вступників до послідовного, логічного та аргументованого викладення навчального матеріалу та власних думок; визначення здатності застосовувати набуті знання в практичній діяльності.

Вступник повинен знати:

- основні поняття та проблематику соціології як науки;
- еволюцію розвитку соціологічної думки;
- періодизацію та формування основних понять в історії соціології;
- проблеми становлення понятійно-категоріального апарату соціології у процесі вирішення конкретних соціальних проблем;
- найбільш поширені напрямки соціологічної теорії сьогодення;
- сутність соціологічного дослідження;
- основні методи збору соціологічної інформації;
- етичні принципи в соціологічному дослідженні;
- тенденції сучасного розвитку соціологічної думки;

- наукову проблематику вітчизняної соціології;

уміти:

- орієнтуватись в структурі, основних поняттях соціологічної теорії;
- чітко окреслювати етапи становлення соціологічної думки;
- виділити основні поняття та ідеї щодо певного етапу становлення соціологічної думки;
- мати навички аналізу різноманітних соціальних ситуацій;
- відрізняти емпіричне та теоретичне в соціологічному дослідженні з точки зору об'єкта і процедури; фундаментальність та прикладне в соціологічному дослідженні;
- дати оцінку і аналіз отриманої соціологічної інформації;
- аналізувати основні тенденції розвитку соціальних процесів, проводити статистичний аналіз - вміння аналізувати частотні та відсоткові розподіли, міри центральної тенденції, міри мінливості;
- аналізувати соціально-професійну структуру колективу та галузі, тенденції її розвитку;
- аналізувати існуючий досвід соціоінженерної діяльності і впровадження соціальних технологій.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Загальна соціологічна теорія

Специфіка предмету, об'єкт пізнання соціологічної науки, функції соціології. Особливості соціологічного аналізу суспільних процесів і явищ. Рівні соціологічного знання. Соціологія в системі суспільних наук. Роль соціології в гармонізації соціальних відносин. Суспільство як цілісна система. Системний підхід до аналізу суспільства. Суспільство з позицій функціоналізму і індивідуалізму. Поняття соціальної структури і соціальної стратифікації. Критерії класового поділу і соціальної стратифікації. Типологія суспільств. Концепція еволюційного і революційного розвитку суспільства. Теорія культурно-історичних типів. Глобалізація соціальних, економічних і культурних процесів в сучасному світі. Соціальна мобільність і її види. Поняття «соціальний інститут». Види і функції соціальних інститутів. Соціальні інститути і соціологічна наука.

Історія соціологічних теорій та вчень

Історичні передумови виникнення соціології. Основні етапи розвитку становлення соціології як науки. Позитивна соціологія О. Конта. Еволюційна соціологія та лібералізм Спенсера. Марксизм і соціологія. Розвиток європейської соціології в першій половині ХХст. Соціологія Е. Дюркгейма. Формальна соціологія Г. Зиммеля. Соціологічні погляди М.Вебера. Веберовський лібералізм і свобода особистості. Теорія ідеальних типів М.Вебера. Розвиток соціології 1920-1945

р. Інтегральна соціологія П. Сорокіна. Соціологія символічних форм П. Бурдьє. Теорія структурації Е. Гідденса. Сучасні соціологічні теорії.

Методологія та методи соціологічних досліджень

Основні етапи дослідження. Програма і план дослідження. Проблемна ситуація. Гіпотези дослідження. Генеральна і вибіркова сукупність. Репрезентативність. Основні види збору соціальної інформації. Аналіз документів. Основні види опитувань. Інтерв'ю як специфічний вид опитувань. Метод спостереження в соціології. Соціальний експеримент. Метод фокус-груп. Статистичні методи обробки соціологічної інформації. Кількісний і якісний аналіз інформації. Роль та місце емпіричного дослідження в соціологічному аналізі. Можливості емпіричного дослідження. Обмеження емпіричного дослідження. Програма дослідження. Виявлення генеральної сукупності та вибірки дослідження. Інструментарій. Збір інформації. Обробка та аналіз даних. Помилки формулювання запитань анкети. Помилки формулювання варіантів відповідей. Додаткові запитання. Оформлення анкети. Процес підготовки анкети. Редагування заповнених анкет. Оцінка заповненості анкет. Статистична обробка даних.

Соціологія особистості

Особистість у системі соціальних зв'язків. Цінності, ціннісні орієнтації, установи особистості. Соціологічні теорії особистості. Соціальний статус і соціальні ролі особистості. Проблеми інтеграції та ідентифікації особистості. Соціалізація особистості. Механізми соціальної діяльності та поведінки особи. Девіації особистості. Проблеми активізації творчої діяльності особистості в сучасному соціальному просторі. Особистість і суспільство. Соціальний контроль за поведінкою особи. Особливості поведінки особистості в системі соціальних відносин. Особливості формування активної творчої позиції особистості в сучасному соціокультурному просторі.

Соціологія управління

Основи знань з аналізу та організації роботи з персоналом, розкриття методів оптимізації трудових процесів, мотивації та оплати праці, підбору та оцінки кадрів. Розвиток теорії та практики менеджменту. Основні типи менеджменту (адміністративний, стратегічний, виробничий, інноваційний тощо). Принципи, методи та функції управління. Структура управління. Система стимулювання праці. Аналіз ринку праці та структури зайнятості. Методи атестації. Ризики в управлінській роботі. Інформаційне забезпечення системи управління та ін.

Економічна соціологія

Основи економічної соціології як науки, її предмет, об'єкт та методи. Соціальні чинники економічного життя суспільства. Роль економічної

соціології в системі соціологічних наук. Особливості суб'єктів економічних відносин. Соціологічні методи аналізу підприємницької діяльності. Сутність соціального механізму економічного розвитку. Соціальна структура сучасної економіки України. Соціальний аспект проблеми зайнятості та безробіття в ринкових умовах.

Кількісні та якісні методи соціологічних досліджень

Сутність підготовки до проведення соціологічного дослідження. Етапи проведення соціологічного дослідження. Первинна та вторинна соціологічна інформація. Польовий етап соціологічного дослідження. Програма соціологічного дослідження: структура та функції. Процедурно-методична частина програми. Види шкал в соціологічному дослідженні. Генеральна та вибіркова сукупності в соціології. Методи ймовірнісної (випадкової) вибірки. Особливості кількісних методів збору соціологічної інформації. Особливості методу експертних опитувань. Види експертних опитувань. Якісні методи збору соціологічної інформації. Триангуляція як метод перехресної інтерпретації даних в якісному дослідженні. Взаємозв'язок стану показників при поясненні результатів соціологічного дослідження. Поняття документа в соціології. Документи як найважливіше джерело соціологічної інформації. Контент-аналіз та його загальна характеристика. Фокус-групові дискусії як метод збору соціологічної інформації: брейнстормінг, синектика, креативні групи. Поглиблене інтерв'ю: етапи проведення та види. Специфіка використання експерименту в соціологічних дослідженнях, його можливості і межі застосування. Наукове спостереження: особливості, переваги та недоліки методу спостереження. Принципи і послідовності питань в поглиблених інтерв'ю: принцип «лійки», принцип «переверненої лійки», принцип «тунелю».

3. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гіденс Е. Соціологія / Ентоні Гіденс [пер. з англ. В. Шовкун, А. Олійник]. – К. : Основи, 1999. – 726 с.
2. [Головаха Є., Горбачик А. Тенденції ісоціальних змін в Україні та Європі: за результатами “Європейського соціального дослідження” 2005–2007– 2009–2011.](#) – К.: Інститут соціології НАН України, 2012. – 119 с.
3. Городяненко В.Г. Соціологія: Навчальний посібник / В.Г. Городяненко. – Альма Матір, 2008. – 346 с.
4. Девятко И.Ф. Методы социологического исследования: Учеб. пособие / И.Ф. Девятко[2-е изд.]. – М. : Университет, 2002. – 295 с.
5. Добренъков В.И. Методы социологического исследования: Учебник / В.И. Добренъков, А.И. Кравченко. – М. : ИНФРА-М, 2006. – 768 с.
6. Зарубина Н.Н. Экономическая социология. Учебник и практикум / Н.Н. Зарубина. – М. : Юрайт, 2015. – 378 с.
7. Зборовский Г.Е. История социологии: классический этап : учебник для вузов / Г.Е. Зборовский. – 2-е изд. испр. и доп. – С. : РИО СурГПУ, 2014. – 211 [1] с.
8. Крюшин А.С. Соціологія особистості / А.С. Крюшин. - К.: 2005

9. Кузьменко Т.М. Соціологія. Навч. посіб. / Т.М. Кузьменко. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 320 с.
10. Лукашевіч М.П. Соціологія економіки. Підручник / М.П. Лукашевіч. – К. : Каравела, 2005. – 288 с.
11. Makeєв С.О. Соціологія / С.О. Makeєв. – К. : Українська енциклопедія, 2010. – 344 с.
12. Матвєєв С.О. Економічна соціологія. Підручник / С.О. Матвєєв, Л.І. Лясота. – Суми : Університетська книга, 2006. – 184 с.
13. Панина Н.В. Технологии социологического исследования / Н.В. Панина. – К. : Ин-т социологии НАН Украины, 2001. – 277 с.
14. Пилипенко В.Є. [Українська соціологія сьогодні: дослідження основних сфер життєдіяльності суспільства / В.Є. Пилипенко.](#) – Львів: ЗУКЦ, 2012. – 326 с.
15. Подольська Є.А. Соціологія: 100 питань – 100 відповідей / Є.А. Подольська, Т.В. Подольська. – К. : ІНКІОС, 2009. – 352 с.
16. Рыбщун А. Украинская социология. Традиции, факторы, ориентиры развития (советский и постсоветский периоды). – Saarbrücken: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2010. – 222 с.
17. Спеціальні та галузеві соціології : Навч. посіб. / [Пилипенко В.Є., Попова І.М., Танчер В.В. та ін.] ; під ред. В.Є. Пилипенка. – [2-ге вид.]. –К. : Каравела, 2004. – 350 с.
18. Соціологія: підручник / [Требін М.П., Воднік В.Д., Клімова Г.П.,] та ін ; під ред. М.П. Требіна. – Х. : Право, 2010. – 224с.
19. Соціологія : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів – 2-ге вид., доопр., доп / за заг. ред. В.І. Докаша. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. – 448 с.
20. Соціологія : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Герасимчук А.А., Палеха Ю.І., Шиян О.М. – 4-е вид., випр. і доп. – К. : Вид-во Європейського університету, 2004. – 246 с.
21. Сурмин Ю.П. Теория социальных технологий: Учебное пособие / Ю.П. Сурмин, Н.В. Туленков. – К. : МАУП, 2004. – 608 с.
22. Танчин І. Соціологія : Навч. посіб. / І. Танчин. – Л. : Укр. акад. друкарства, 2005. – 360 с.
23. [Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. Випуск 1 \(15\), Т. 1 /](#) Головні редактори д.екон.н. В.М.Ворона, д.соціол.н. М.О.Шульга. – Київ. Інститут соціології НАН України, 2014. – 650 с.
24. Штомпка П. Социология. Анализ современного общества / Петр Штомпка [пер. с польск. С.М. Червонной]. – М. : Логос, 2005. – 664 с. + 32 с. цв. вкл.
25. Шульга Р. [Искусство в практиках культуры. Социокультурологический очерк / Р. Шульга.](#) –К.: Институт социологии НАНУ, Институт философии НАНУ 2008. – 200 с.
26. [Экономическая культура населения Украины / Под ред. академика НАН Украины В.М.Вороны, д-ра филос. наук, профессора Е.И.Суименко.](#) – К.: Институт социологии НАН Украины, 2008. – 316 с.
27. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности / В.А. Ядов. – М. : ИКЦ «Академкнига», 2003. – 596 с.

28. Як провести соціологічне дослідження: методичні рекомендації / [Упоряд. та заг. ред. О.М. Балакіревої та О.О. Яременка]. – К. : Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2004. – 264 с.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Екзаменаційний тест містить 30 тестових завдань з вибором варіанта вірної відповіді (закриті тести), максимальна кількість отриманих балів – 100. Відсутність відповіді балом не оцінюється. Час для підготовки до відповіді – 60 хвилин (1 година). Підсумкова оцінка за випробування підраховується за 100-бальною шкалою.

Критерії оцінювання представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Критерії оцінювання відповідей абітурієнта на додатковому фаховому вступному випробуванні з соціології

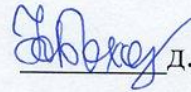
Кількість вірних відповідей	Бали
30	100
29	98
28	95
27	92
26	90
25	88
24	86
23	83
22	80
21	77
20	74
19	73
18	72
17	70
16	68
15	66
14	64
13	63
12	62
11	61
10	60
9	55
8	50
7	45
6	40
5	35

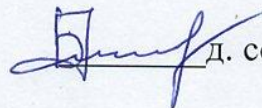
4	30
3	25
2	20
1	10

Голова фахової атестаційної комісії

 к. е. н., доц. Федорова О. В.

Члени фахової атестаційної комісії

 д. психол. н., проф. Бохонкова Ю. О.

 д. соц. н., проф. Нагорний Б. Г.